

Námsætlan fyri dagstovnin Barnalund

Persónlig
menning

Mentan,
virði og list

Sosial
menning

Náttúran
og
umhvørvið

Máslig
menning

Likam
og
rørslur

Innihaldsvirlit:

1. Um Barnalund.....	s. 2
2. Námsætlan hjá Barnalund.....	s. 3
- Persónlig menning	s. 4
- 3 persónlig kjarnuhugtøk	s. 4
- Okkara mál eru, at barnið.....	s. 5
- Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum	s. 5
- Sosial menning	s. 5
- Okkara mál eru, at barnið.....	s. 6
- Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum	s. 6
- Málslig menning	s. 6
- Okkara mál eru, at barnið.....	s. 7
- Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum	s. 7
- Likam og rørslur	s. 7
- Okkara mál eru, at barnið.....	s. 8
- Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum	s. 8
- Náttúran og umhvørvið	s. 8
- Okkara mál eru, at barnið.....	s. 9
- Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum	s. 9
- Mentan, virði og list	s. 9
- Okkara mál eru, at barnið.....	s. 10
- Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum	s. 10

1. Um Barnalund:

Dagstovnurin Barnalund í Fuglafirði er ein kommunalur stovnur, ið lat upp 15. januar 1991 og varð útbygður 1. august 2006.

Barnalund er ein samansjóðaður dagstovnur, ið er ætlaður 60 børnum í aldrinum 10 mánaðir til 6 ár. Stovnurin er skipaður í tvey hús við tveimum stovum í hvørjum húsi. Ein felagsgongd og høll við fjølbroyttum virksemismøguleikum, bindur húsini saman. Kreativur verkstaður og træverkstaður er eisini partur av stovninum.

Uttanduraøkið hjá Barnalund er stórt og endurspeglar í stóran mun upprunalendið, tó er partur av økinum asfalteraður, og tískil er økið eisini vælegnað til at súkkla á. Spæliøkið bjóðar inn til ymiskar avbjóðingar og er útgjørt við vatni, sandi, mold, klatritræi, balansubummi, “bóltarútrøri”, skreiðibreyt, reiggjum og báti. Eisini eru bond at hála seg niðan eftir, og gott lendi er at sleta á um veturin. Harafturat eru eitt spælihús og eitt bálpláss eisini í garðinum.

Umframt möguleikarnar á innan- og uttanduraøkinum hjá stovninum, so gagnnýta vit eisini aðrar möguleikar. Stovurnar gera javnan túrar út úr húsinum, har børnini fáa øðrvísi náttúruupplivingar, m.a. túrar oman á sandin, miðstaðarlundina og vestur innandals. Eisini vitja vit á eldrasambýlinum Vesturstova.

At stovnurin er staðsettur mitt í býnum ger, at skjótt er at koma til allar hentleikar í býnum so sum fót bóltsvøll, skúla, bókasavn og mentanarhús.

Barnalund hevur eina námsætlan, sum starvsfólk og leiðsla í felag hava orðað. Námsætlanin er eitt arbeiðsamboð, ið støðugt eigur at vera grundarlag undir virksemi, ið starvsfólk leggja til rættis í mun til børnini. Harafturat gevur námsætlanin foreldrum möguleika at fáa innlit í, hvat vit seta fokus á.

2. Námsætlan hjá Barnalund

Dagstovnalógin¹ er heimildargrundarlagið undir námsfrøðiliga arbeiðinum, og sum álagt² hava starvsfólkini á stovninum orðað eina námsætlan, ið lýsir námsfrøðiliga arbeiðið.

Námsætlanin hjá Barnalund hevur seks fokusøki:

Hvørt fokusøki hevur sín serliga lit, ið eisini gongur aftur í sjónligu dokumentatiónini, ið stovurnar nýta í gerandisdegunum, og somuleiðis á eygleiðingartalvuni, sum verður nýtt til foreldraviðtalur.

¹ <http://www.logir.fo/Logtingslog/67-fra-10-05-2000-um-dagstovnar-og-dagrokt-sum-seinast-broytt-vid-logtingslog-nr-38>

² <http://logir.fo/Kunngerð/32-fra-04-05-2006-um-virksemi-oa-a-dagstovnum-og-dagroktum>

Í okkara arbeiði miða vit altíð eftir at taka støði í einkulta barninum, og tískil hava vit avgjørt ikki at seta fokusøkini upp í aldursbólkar, men hinvegin at tillaga virksemini í mun til fokusøkini, soleiðis at tað hóska til barnið og/ella barnabólkin.

Niðanfyri er ein talva, sum í stuttum lýsir fokusøkini, hareftir verður hvørt fokusøki gjøllari lýst:

Persónlig menning	Sosial menning	Náttúran og umhvørvið	Mentan, virði og list	Málslig menning	Líkam og rørslur
-Kenslur -Sjálvkennd -Persónlig mörk -Samanhangur (at skilja egnan leiklut) -Sjálvbjargni -Sjálvsálit, sjálsvirði og sjálvsfatan -Tølsemin	-Vinaløg -Sosialar spælireglur -Samskipti -Frítt/stýrt spæl -Innlivan (empati) -At loysa tvístøður -Umsorgan -Hjálpssemi -At taka initiativ til samspæl -At bíða eftir tørn	-Árstíðirnar -Djórálív -Plantulív -Veðurlag -Ferðslan -Fjøra, sandur og hagi -Bygdarlív (at koma at kenna bygdina/støð)	-Føroysk mentan (grindadráp, fletting o.a.) -Søgur (ævintýr, sagnir, skjaldur, bókasavn) -Merkisdagar og tiltøk -Sangur og sangspøl -Dansur -Sjónleikur -Ymiskt handaligt (at tekna, klippa, mála, líma og perla)	-At skilja hugtøk -Samskipti -At seta orð á kenslur -At seta orð á upplivingar -Kropsmál -Mimikkur (andlitsbrøgd)	-Grovrørslur -Fínrørslur -At kenna kroppin og kropsbygnað -Sansir -Matur

Persónlig menning:

3 persónlig kjarnuhugtøk:

Persónligu førleikarnir hjá barninum eru grundarsteinarnir undir heildarmenningini og hava tískil stóran týdning í okkara námsfrøðiliga arbeiði. Niðanfyri lýsa vit 3 hugtøk, sum eftir okkara sannføring hava serligan týdning í mun til at stimbra persónligu førleikarnar.

- **Sjálvsvirði:** snýr seg um, hvat barnið heldur um seg sjálv; ”eri eg nóg góð/-ur sum eg eri, uttan at skula gera nakað ávíst?”
- **Sjálvsálit:** snýr seg um, hvørt barnið hevur álit á sær sjálvum. Hevur barnið álit á, at tað megna avbjóðingar? Og hevur tað dirvi til at taka ímóti nýggjum avbjóðingum?

- **Sjálvsfatan:** snýr seg um, hvussu barnið sær seg sjálvt í mun til sjálvsvirði og sjálvsálit, og við at varðveita og/ella styrkja hesi, kann barnið menna eina jaliga sjálvsfatan.

Okkara mál eru:

- At skapa eitt tilknýti til hvørt einstakt barn. Tilknytið millum partarnar er grundarsteinur undir trivnaði og menning.
- At mæta hvørjum einstøkum barni við viðurkenning.
- At styrkja tað serstaka hjá tí einkulta barninum.
- At barnið skilir, handfer og megnar at greiða frá egnum kenslum.
- At barnið hevur ávirkan.
- At barnið megnar at seta persónlig mörk, og at tað eisini skilir mörkini hjá øðrum.
- At eggja barninum til at taka ímóti nýggjum og fjølbroyttum avbjóðingum.

Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum:

- Alt samskipti millum børn og vaksni fer fram við virðing.
- Við at mæta hvørjum einstøkum barni á tí støði tað er á, og við tí í huga at skapa eitt umhvørvi, har barnið fær hóskandi avbjóðingar, so tað kann byggja upp á sínar førleikar.
- Við at mæta og rúma kenslunum hjá barninum og seta orð á tær. Allar kenslur eru loyvdar.
- Við at síggja barnið sum ein týðningarmiklan viðleikara í egnum lívi, soleiðis at tað á ymiskan hátt fær møguleika at seta dóm á gerandisdagin.
- Hóast ymiskleikar, hjálpa vit barninum í mun til tolsemi móttvegis øðrum.
- Vit arbeiða tilvitað við sjálvbjargni, skilt á tann hátt, at vit lata barnið gera alt tað, sum tað megnar sjálvt, og geva tí hjálp og vegleiðing við tí, tað ikki megnar sjálvstøðugt.

Sosial menning:

Tað er í felagsskapi og samspæli við onnur, at barnið mennir sosialar førleikar. Fyri at barnið skal kunna virka í sosialum felagsskapi, er umráðandi at barnið tilognar og skilir teir normar og tær reglur, ið eru galdandi har.

Okkara mál eru, at barnið:

- Upplivir at vera partur av týðandi samspæli við onnur børn og vaksin, har tey fáa eina kenlsu av at hoyra til.
- Tekur stig til samspæl við onnur.
- Megnar at vera í jalgum relatiónum, har umsorgan og hjálpssemi skínur ígjøgnum.
- Megnar at handfara ósemjur á skilagóðan hátt.
- Skilir, góðtekur og virðir onnur børn hóast ymiskleikar.
- Lærir at deila við onnur og at bíða eftir tørn.

Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum:

- Vit miða støðugt eftir at skapa eitt umhvørvi, har børnini trívast og mennast í samspæli við onnur; eitt umhvørvi, har børnini eru aktivir luttakarar, og rúm er fyri ymiskleika.
- Vit geva børnunum tíð og frið til frítt spæl, har børnini læra hvørt annað at kenna og kunnu skapa vinaløg. Herundir skulu børnini eisini fáa móguleika at hugsavna og fordjúpa seg.
- Umframt fría spælið, hava vit eisini stýrdar støður og spæla spøl, har ávísar reglur eru galdandi.
- Børnini skulu sleppa til orðanna, at greiða frá egnum søgum og upplivingum meðan hini lurta.
- Vit stuðla børnunum í spæli, geva íblástur og stuðla teimum við at megna at handfara ósemjur.

Máslig menning:

Eitt væl ment mál er ein fyritleykt fyri at kunna samskifta við onnur. Samskifti er ikki einans talaða málið, tí kropsmál, mimikkur og teknmál eru eisini samskiftishættir, ið kunnu gagna barninum.

Við einum ríkum og fjølbroyttum máli, verður barnið betur ført fyri at siga frá og at skilja onnur. Tí er tað týðningarmikið, hvussu vit samskifta við barnið. Tað er umráðandi, at barnið tilognar sær eginleikar at lurta, seta orð á, siga frá og spyrja; júst hetta er av stórum týðningi í sosialum samanhangi og somuleiðis í samband við at nema sær vitan og royndir.

Okkara mál eru, at barnið:

- Ognar sær eitt ríkt og fjølbroytt mál.
- Við tíðini skilir fleiri og fleiri hugtøk og megnar at nýta tey í einum størri samanhangi.
- Megnar at seta orð á upplivingar, hugsanir, ætlanir, meiningar og kenslur á ein tílíkan hátt, at tey, sum eru um barnið, skilja tað.
- Megnar at samskifta við onnur, herundir at skilja at samskifti gongur báðar vegir. Tvs. at eginleikin at lurta eisini er týðningarmikil.

Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum:

- Vit seta orð á mestsum alt og lata endurtøkur spegla okkara gerandisdag. Tilvitað setur starvsfólkið orð á lutir, gerðir, upplivingar, hugsanir, ætlanir, meiningar og kenslur hvønn dag.
- Vit stuðla børnunum í, at seta orð á ymiskt viðkomandi, vit geva børnunum tíð og møguleika at seta orð á og siga frá tí, tey eru upptikin av.
- Vit rætta ikki børnini, men endurtaka/spegla tað, sum børnini siga - bara rætt.
- Vit lesa søgur, siga rím og ramsur og syngja saman við børnunum. Vit spæla spøl, sum t.d. borðspøl og sang- og rørsluspøl. Ymisk spøl geva børnunum ymiskar avbjóðingar, herundir eisini málsligar avbjóðingar. Børnini læra t.d. hugtøk, litir, bókstavir og tøl.

Likam og rørslur:

Kroppurin er ein stór sansaskipan; børn uppliva, sansa og reagera ígjøgnum kropsligar upplivingar og læra á tann hátt bæði seg sjálv og umheimin at kenna. Rørslulig menning hjá børnum hevur stóra ávirkan á teirra luttøku í ymiskum læruvirksemi og harvið teirra heildarmenning. Við at leggja dent á grundrørslur og sansir, styðja vit fyrirtreytirnar og motivatiónum fyri lívlangari læru. Tá børn fáa innlit í, hvussu kroppurin virkar og hvønn týðning hann hevur fyri heilsuna, fáa tey somuleiðis eina fatan av sær sjálvum og øðrum. Rákið seinastu árinum hevur víst, at rørsluliga virksemi millum børn er nógv minkað. Ein avleiðing av hesum er, at børn í størri mun hava sansaskipanartrupulleikar. Júst hetta setur krøv til okkum, ið varða av børnunum. Vit mugu áhaldandi skapa umstøður, ið bjóða inn til fjøltáttað rørsluligt virksemi og sansaupplivingar, soleiðis at børnini verða stimbrað á ein

nøktandi hátt. Vit leggja okkum eftir, at hesar upplivingar skulu verða ein natúrligur partur av gerandisdegunum hjá børnunum.

Okkara mál eru, at barnið:

- Við gleði er rørsluliga virkið hvønn dag.
- Gjøgnum rørsluligt virkseml verður tilvitað um egnan kropp/kropsbygnað.
- Verður stimbrað bæði fín- og grovrørsluliga.
- Fær fjølbroyttar avbjóðingar, ið eru við til at styrkja teirra sansabúning, dentur verður serliga lagdur á primeru sansirnir; tyngdar- rørslu- og húðsansin, tí hesir eru grundarlag fyri víðari menning.
- Er partur av einum umhvørvi, bæði inni og úti, sum eggjar til rørslu.
- Hevur starvsfólk rundanum seg, ið eggjar til rørslu.

Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum:

- Vit arbeiða støðugt við at tillaga økið, bæði innan- og uttandura, so børnini áhaldandi verða eggjað til rørslu- og sansaavbjóðingar, so tey koma at kenna egnan kropp og móguleikar.
- Vit stuðla barninum við at nýta bæði fín- og grovrørslur í fríum spæli.
- Vit gera ymiskt meira skipað virkseml so sum at spæla spøl, bæði inni og úti, sum eru fín- og grovrørsluliga avbjóðandi fyri børnini.
- Vit stuðla børnunum við tí, tey sjálvi taka stig til.
- Vit fara ymiskar túrar, ið geva børnunum ymiskar rørsluligar avbjóðingar. Túrar í t.d. bø, haga og fjøru menna kropsliga førleikan hjá barninum.
- Vit eggja barninum til at nýta fínørslurnar við m.a. at perla, klippa, tekna og byggja ymiskt við smáum leikum.

Náttúran og umhvørvið

Í náttúruni er eitt ótal av móguleikum í mun til spæl, menning og læru. Náttúruupplivingar bjóða barninum av bæði kropsliga og sálarliga. Við at ferðast og at spæla í náttúruni, mennir barnið eina fatan av sínum umheimi, og somuleiðis skapar tað eisini móguleikar fyri forvitni og vitan. Vit ynskja, at barnið upplivir gleðina við at vera úti dagliga, og eisini sær

møguleikar í teimum ymisku árstíðunum og tí skiftandi veðurlagnum. Vit ynskja, at børnini læra at virða náttúruna og umhvørvið.

Okkara mál eru, at barnið:

- Upplivir gleði við at vera úti í náttúruni og dagliga kemur út at spæla.
- Upplivir náttúruna við øllum sínum sansum.
- Í náttúruni fær ymiskar upplivingar og royndir.
- Lærir at virða náttúruna og umhvørvið.

Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum:

- Vit leggja dent á, at barnið kemur út dagliga. Tað skiftandi veðurlagið síggja vit sum ein týðandi part av náttúruupplivingum.
- Vit eggja børnunum til at sansa náttúruna og at síggja møguleikar í henni.
- Gjøgnum árið fara vit afturvendandi túrar runt í bygdini, soleiðis at børnini koma at kenna sítt nærumhvørvi, bygdarstöð, fjøruna og hagan. Eisini leggja vit dent á, at børnini læra at ferðast í ferðsluni.
- Umframt at spæla í náttúruni, eggja vit børnunum til at leggja merki til djóra- og plantulív, og hvussu náttúran broytist alt eftir árstíð.

Mentan, virði og list:

Hvørji eru vit, og hvussu skilja vit heimin? Við at geva okkum far um okkara mentan og virði, verða vit tilvitað um, hvørji vit eru í mun til onnur og aðrar mentanir. Við at hugsa um mentan og siðir, skilja vit betur, hvat hevur serligan týdning fyri okkum. Mentanarligur arður er ein týðandi partur fyri eitt samfelag, og tískil meta vit, at tað er týdningarmikið at børnini læra um føroyska mentan og føroyskar siðir.

Vit leggja dent á, at tosa við børnini um siðvenjur. Á ymiskan hátt seta merkisdagar, halgidagar og høgtíðir sín dóm á stovnin.

Vit syngja, kvøða og siga rím og ramsur. Eisini eggja vit børnunum til at framføra leik og sang. Harafturat luttaka vit til ymisk mentanarlig tiltøk í nærumhvørvinum í tann mun tað ber til.

Annaðhvørt ár hevur Barnalund framsýning í Ribarhúsi, har børnini sýna fram ymiskt listarligt, ið tey hava tilevnað á stovninum.

Okkara mál eru, at barnið fær:

- Innlit í føroyska mentan og føroysk virði.
- Møguleika at luttaka í mentanarligum tiltøkum, siðvenjum og framsýningum.
- Innlit í merkisdagar og samstundis fær eina fatan av, hví vit hátíðarhalda teir.
- Møguleika at menna og nýta síni listarligu evni; alt frá handaligum virksemi og til at framføra sang og leik.

Hvussu arbeiða vit fram ímóti málunum:

- Vit tosa um, hvat eyðkennir føroyska mentan og virði.
- Vit luttaka til viðkomandi mentanartiltøk og framsýningar í býnum.
- Vit tosa um og gera viðkomandi virksemi í samband við serstakar merkisdagar og høgtíðir, soleiðis at børnini fáa møguleika at fáa innlit í, hvat hesir dagar og hesar høgtíðir merkja.
- Skapa fjølbroyttar møguleikar, har børnini kunnu nýta og menna síni listarligu evni; alt frá ymiskum handaligum virksemi til at tora og at megna at traðka fram og framføra.